

шени сливи, въ малки чинийки имаше жито, орѣхи и разни други плодове, които трѣбваше да бждатъ благословени тази вечеръ за голѣмо плодородие за презъ следващото лѣто. Всички бѣха прави около софрата съ погледи къмъ дѣдо Станой. Той пое подаденото отъ най-възрастната снаха парче керемидата, върху която бѣха сложени тлѣщи въглени и тамянъ, и започна да кади надъ софрата.

— Милко, ти си най-голѣмъ, прочети молитвата — каза важно дѣдо Станой на едно отъ децата.

Момчето заруменѣ, наведе глава и започна: „Татко нашъ, който си на небето . . .“

Всички мълчаливо, съ наведени глави, се кръстѣха. Когато свърши молитвата, дѣдо Станой прекади още три пжти храната.

— Хайде, цѣлувайте ржка сега.

Баба Станоица цѣлуна най-напредъ ржката на своя стопанинъ. Следъ това всички останали се заредиха предъ тѣхъ, снахитѣ цѣлунаха ржка и на своитѣ мже.

— Сега, Иване, ти като най-старъ отъ братята си, нѣ ти керемидата и иди прекади на всѣкжде изъ кжщи, обора, курника, па не забравяй да се прекръствашъ навсѣкжде.

Даде ново нареждане дѣдо Станой. Иванъ взе керемидата и излѣзе. Другитѣ го чакаха прави. Когато той се върна, старецътъ седна, а следъ него насѣдаха всички.

Дѣдо Станой разчупи погачата на четири, следъ това на още по-малки кжсове и раздаде на всички.

— Хайде, почвайте. Всѣки да запази първата хапка и да я сложи, когато лѣга, подъ главата си, дано Богъ на всички ви прати добъръ сънъ.

Яденето се привърши, дигнаха софрата тѣй както си бѣше. Имаше обичай нищо да не се разтрѣбва срещу голѣмия празникъ.

— Хайде, дѣдо, разказвай сега.

Задърпаха малкитѣ дѣда Станоя. Той седна на рогазката до мангала съ загасваща вече жаръ, разрови го съ машата. Децата насѣдаха край него, а другитѣ по-настрана. Види се, всички искаха да чуятъ приказката.

„Имало едно време — започна дѣдо Станой — една стара вдовица, на която останалъ само единъ синъ. Всички други измрѣли. Много бедни били. Имали само една малка, схлупена кжщичка. Дотегнала нѣмотията на момъка.

— Мамо, казалъ тѣй веднажъ, ще замина, ще ида на далечна страна и, когато спечеля много пари, ще се върна. Чакай ме на третия бждникъ.

Мжчно било на майката, но благословила го и той заминалъ.

Минала една година. Дошелъ първиятъ бждникъ. Самотната майка го прекарала много тжжно. Добри хора се смилили и ѣ дали малко бобъ, тя го сварила и седнала да се храни срещу Коледа. И тя оставила първата си хапка. Когато легнала, сложила я подъ главата си и сънувала презъ нощта чуденъ сънъ.